

Starzenie się ludności poważnym problemem małych miast

28 września 2023

Proces starzenia się mieszkańców i depopulacja – to najpoważniejsze problemy demograficzne małych miast w Polsce, które dotyczą zdecydowanej większości tych ośrodków – wskazuje prof. Jerzy Bański z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

Pod redakcją prof. Bańskiego wydano właśnie „Atlas małych miast”. Pierwsze tego typu opracowanie jest kompleksowym zbiorem danych na temat 722 małych miast w Polsce (dane na 2019 r.).

Na ogół przyjmuje się, że małe miasta to ośrodki liczące do 20 tys. mieszkańców, którym nadano prawa miejskie. Jak przypomniał geograf, na ponad 979 wszystkich miast w Polsce, aż 739 to małe miasta. W małych miastach Polski zamieszkuje niemal 5 mln osób, co stanowi ok. 13 proc. ogólnej liczby ludności kraju. „Warto też zauważyć, że miastem jest jednostka osadnicza, która posiada prawa miejskie. Stąd najmniejsze

miasto Opatowiec miało w 2021 r. tylko 338 mieszkańców, zaś największa wieś Kozy – aż 12 744 mieszkańców” – podał badacz w rozmowie z serwisem Nauka w Polsce.

W ocenie prof. Jerzego Bańskiego największymi problemami, z jakimi mierzą się współcześnie małe miasta w Polsce, są problemy demograficzne. „Współczesna badania wykazują, że ruch naturalny i migracyjny w małych miastach ma przede wszystkim kierunek negatywny, czego bezpośrednim rezultatem jest depopulacja i proces starzenia się ich mieszkańców. Wymienione problemy demograficzne dotyczą zdecydowanej większości tych ośrodków” – powiedział.

Wśród problemów wymienił także: kwestię planowania przestrzennego, nowych inwestycji, dostępności komunikacyjnej, usług wyższego rzędu i edukacji, przede wszystkim w miastach zlokalizowanych peryferyjnie.

Według prof. Bańskiego, przyjmując ideę rdzeń-peryferia, w Polsce małe miasta można podzielić na dwie zasadnicze grupy: te zlokalizowane wokół dużych ośrodków miejskich oraz te na obszarach odległych, czyli peryferyjnych.

„Małe miasta w sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich są w lepszej sytuacji ekonomicznej i demograficznej, ponieważ często mieszkają w nich ludzie, którzy pracują w dużych miastach, dowożą tam dzieci do szkół i korzystają tam z oferty usługowej, handlowej, kulturalnej, itp. Sytuacja małych miast położonych na obszarach peryferyjnych, daleko od głównych centrów rozwoju, jest trudniejsza; jednak z drugiej strony te ośrodki miejskie stanowią ważne centra dla otaczających je terenów wiejskich” – wskazał geograf.

„Atlas małych miast” podejmuje następujące tematy: lokalizacja miast, mieszkańcy, administracja i finanse, przedsiębiorczość, przemysł, mieszkalnictwo i infrastruktura, komunikacja i łączność, usługi publiczne, struktura przestrzenna. Dane są prezentowane w postaci map i wykresów.

„Małe miasta cechuje specyfika społeczno-gospodarcza i funkcjonalna, która odróżnia je od średnich i dużych miast oraz od obszarów wiejskich. Są przy tym ważnym elementem przestrzeni wiejskiej i systemu miast. W skali lokalnej są motorami rozwoju ekonomicznego obszarów wiejskich. Stanowią też ogniwo w systemie powiązań pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi. Relacje małych miast z wiejskim otoczeniem wpływają na kierunek i poziom rozwoju lokalnego i regionalnego. Dlatego też rozpoznanie stanu rozwoju małych miast jest ważnym i interesującym zagadnieniem badawczym z punktu widzenia poznawczego i aplikacyjnego” – podkreślił naukowiec we wstępie do atlasu.

Opracowanie powstało w ramach projektu pt. „Diagnoza współczesnej struktury społeczno-ekonomicznej i klasyfikacja funkcjonalna małych miast w Polsce – w poszukiwaniu rozwiązań modelowych”, finansowanego z NCN.

[Atlas jest dostępny tutaj.](#)

Autorstwo: Agnieszka Kliks-Pudlik (PAP)

Zdjęcie: PixaBay.com (CC0)

Źródło: NaukawPolsce.pl